

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
Се Юйдіна
«Теоретико-методичні аспекти підготовки студентів-дизайнерів
у закладах передвищої освіти»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 011 - Освітні педагогічні науки

Актуальність теми дисертації

З огляду на перспективу оптимального забезпечення реалізації післявоєнної соціокультурної і економічної трансформації Вітчизни розробка нової концепції та упровадження ефективних технологій професійної підготовки майбутніх дизайнерів для українського ринку праці набуває першорядного значення. Ця ефективність передбачає орієнтацію на міждисциплінарні проекти професійних партисипаторних досліджень (Swantz M., Reason P., Bradbury H, 2017; Brock K., Pettit, 2018; J. Hickey S., Mohan G., 2015) і розв'язання низки суперечностей між:

- розумінням дизайну як соціально-дослідницької професії (особливо в середовищі BANI-світу), з одного боку, і недостатнім забезпеченням балансу між гуманітарною, творчою і технологічною підготовкою студента, з іншого;
- існуванням масиву унікальних напрямів сучасного дизайну (комунікаційного дизайну, гейм-дизайну віртуальної реальності, медіа дизайну тощо), з одного боку, і обмеженням навчальної програми підготовки майбутніх дизайнерів нормативними курсами живопису, рисунку, історії мистецтва, з іншого;
- сучасними широкомасштабними вимогами до коуча дизайну (аналіз умов і ретельне планування перебігу роботи, розрахунок "затратності" і економічної ефективності готового "бізнес-формату"), з одного боку, і відмежованою затеоретизованістю професійного навчання дизайнерів, з іншого.

Перспективність обраної теми дослідження виявилась і в залученні здобувача в якості координатора споріднених проектів до циклових комісій з дизайну, дизайну середовища та моделювання одягу Тернопільського кооперативного фахового коледжу і Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації,
їх достовірності та новизни

Дисертант отримав наступні наукові результати:

- *вперше змодельовано, обґрунтовано та експериментально перевірено функційно-структурну систему професійної підготовки студентів-дизайнерів у закладах передвищої освіти, що представлена у формі взаємозумовлених складових блочної структури чотирьох конструктів (партисипаторно-дидактичного; змістово-дієвого; рефлексійно-діяльнісного; аналітико-статистичного) і представлена у графічній моделі;*
- *обґрунтовано концепцію епістемологічної рандомізації професійної підготовки студентів-дизайнерів у закладах передвищої освіти, яка базується на методологічних підходах серендипності у процесі підготовки майбутнього*

дизайнера (компетентнісного, комунікативного, синергетичного, аксіологічного, культурологічного, коучингового);

- *визначено* напрями (організація випереджувального навчання, використання проблемно-орієнтованого навчання, застосування дослідницьких методів у навчанні, посилення практичної спрямованості навчання, особистісна орієнтація навчання, організація командної роботи студентів), експериментально перевірено педагогічні умови та запропоновано методіку навчання фахових молодших бакалаврів за спеціальністю 022 «Дизайн» у закладах фахової передвищої освіти;

- *уточнено* сутність і структуру поняття «дизайн-освіта» в парадигмі сталого розвитку та принципи сучасного стану дизайну;

Подальшого розвитку набули наукові уявлення про удосконалення сучасної практики модернізації системи дизайну в контексті формування дизайн-мислення; технології дизайну та використання засобів ІКТ у дизайн-проектуванні; методи розвитку творчого мислення студентів і фахівців з дизайну у закладах передвищої освіти.

Теоретичне значення дослідження полягає і в тому, що:

- схарактеризовано напрями партисипативної методології вивчення дизайнерських дисциплін: гносеологічний – праксеологічний – феноменологічний і дидактичні механізми їх реалізації;

- розроблено критеріально-показникову базу та діагностувальний інструментарій оцінювання професійної компетентності студентів-дизайнерів.

Обґрунтованість цих наукових положень, висновків та рекомендацій забезпечено адекватною репрезентативною вибіркою і високою валідизацією виконаного автором експериментального дослідження при коректному застосуванням методів теорії графів та об'єктно-орієнтованого підходу до проектування програмних засобів.

Достовірність отриманих результатів забезпечується:

- обґрунтованістю вихідних теоретико-методологічних положень, цілісністю та системністю їхнього аналізу;
- доброю збіжністю статистичних розрахунків і результатів імітаційного моделювання (сс. 142 – 145);
- їх апробацією у 6 наукових публікаціях і матеріалах конференцій;
- упровадженням отриманих результатів в навчальний процес кафедри образотворчого мистецтва, дизайну і методики їх навчання ТНПУ імені Володимира Гнатюка, Тернопільського кооперативного фахового коледжу (довідка протокол №1 від 11.09.2023 р.), Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола (довідка № 141/23 від 03.10.2023 р.), а завдяки авторському інтегрованому курсу «Основи формоутворення та конструювання» – у розбудову українських навчальних закладів для підготовки дизайнерів на рівні міжнародної дизайн-спільноти.

Оцінка структури і змісту дисертації, її завершеності та дотримання принципів академічної доброчесності

Дисертаційна робота написана українською мовою. Її текст викладено послідовно, доступно, з використання загальноприйнятої термінології та оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40

«Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Обґрунтованою та логічною є структура дисертації, яка презентована вступом, трьома розділами, ґрунтовними загальними висновками, списком використаних джерел (255 найменувань, із них 39 - іноземною мовою), змістовними додатками на 53 сторінках, що відповідає вимогам щодо дисертаційних досліджень цього рівня. Загальний обсяг дисертації – 244 сторінки.

У *вступі* доведено актуальність дослідження, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, подано відомості про апробацію результатів дисертації та їх впровадження.

У *першому розділі* «Компаративістські засади підготовки студентів дизайнерів у закладах фахової передвищої освіти» на основі аналізу наукових досліджень та джерел, нормативно-правових документів і практичного досвіду доведено, що дизайн-освіта, як у широкому, так і у вузькому розумінні, великою мірою акцентується на творчому аспекті, тому процес підготовки майбутніх фахівців у цьому напрямку вимагає глибокого розуміння творчого процесу. Охарактеризовано умови ефективної науково-методичної та організаційної роботи в навчальних закладах, зокрема успішне поєднання загально-освітніх та художньо-графічних дисциплін, експериментування з новаторськими формами та методами навчання, інтеграцією інноваційних технологій та іншими чинниками. Переконливо розкрито особливості системного підходу до формування професійної компетентності майбутніх фахівців, зокрема впровадження неперервної та ступеневої освітньої програми.

Автором конкретизовано сутність і структуру поняття «дизайн-освіти», розкрито можливості адаптації ефективних механізмів освітньої системи Заходу як основи підготовки фахівця з дизайну на основі компетентнісного та особистісного підходу, способи ефективної взаємодії навчальних закладів та ринку праці, чинники забезпечення конкурентоспроможності випускників та зростання креативної індустрії України в цілому.

У *другому розділі дисертації* «Теоретико-методологічні аспекти підготовки студентів-дизайнерів у закладах передвищої освіти» детально описано принципи підготовки майбутніх дизайнерів у закладах освіти, зокрема: загально-дидактичні (цілеспрямованості педагогічного процесу, системності, гуманізації, науковості, інтегративності, доступності, компетентності, індивідуально-особистісної спрямованості, поваги до особистості) та специфічні (професійного самовизначення, соціалізації, професійного саморозвитку, самоорганізації, конгруентності, емоційності навчання). Глибоко обґрунтовано концепцію підготовки майбутніх фахівців у галузі дизайну в закладах передвищої освіти. Висвітлено основні принципи концепції кар'єрної перспективи майбутніх дизайнерів у закладах мистецької освіти. Це пов'язано із впровадженням науково обґрунтованого змісту, сучасних форм і методів навчання, а також застосуванням інноваційних технологій, спрямованих на забезпечення не лише кар'єрної орієнтації, а й формування цілісного уявлення про професійне удосконалення особи.

У *третьому розділі дисертації* «Експериментальне дослідження ефективності підготовки майбутніх дизайнерів у закладах фахової передвищої

освіти» візуалізовано процес моделювання дидактичної системи і визначено таксономію організаційно-дидактичних умов методичного забезпечення її реалізації, висвітлено результати кількісного, якісного та статистичного аналізу рівнів сформованості професійних компетентностей студентів-дизайнерів ЕГ і КГ до початку та на етапі завершення експерименту. Їх порівняльне зіставлення підтверджує висунуту гіпотезу дослідження і засвідчує реальну ефективність запропонованої концепції професійної підготовки молодших бакалаврів за спеціальністю 022 «Дизайн» у закладах фахової передвищої освіти.

Отже, як показує аналіз змісту, дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у зазначений науковий напрям – *педагогічний досвід партисипативного дослідження мистецтва як лабораторії*.

Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові співпадіння, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Се Юйдіна є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Апробація результатів дисертації.

Основні положення та результати дисертації Се Юйдіна ґрунтовно висвітлено у 6 наукових публікаціях, із них 1 – у науковому виданні, що індексується в міжнародній наукометричній базі даних Scopus (у співавторстві), 3 – у вітчизняних фахових виданнях, 1 – у матеріалах конференцій і в 1 навчальному посібнику

Зауваження до змісту та оформлення дисертації

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, вважаємо за необхідне висловити деякі побажання:

1. У зв'язку з підсиленням сучасних тенденцій зростання академічної ролі роботодавців у професійній підготовці кадрів в умовах закладу передвищої освіти та інших установ, бажано було б, на нашу думку, з'ясувати зміст діяльності роботодавців із майбутніми дизайнерами у формуванні необхідних професійних характеристик.

2. Здобувачем ґрунтовно проаналізовано роль викладачів закладів передвищої освіти у формуванні професійних компетентностей майбутніх дизайнерів. Зокрема, виокремлено аспект створення ними необхідних і достатніх педагогічних умов в інноваційно-освітньому середовищі для викладання фахових дисциплін; систематичного оновлення змісту навчальних дисциплін; застосування методики проектного навчання, пошуково-дослідницької роботи, творчих завдань, тощо. Окрім зазначених аспектів, дисертант логічно поширює їх через уведення в освітній процес закладів авторського інтегрованого курсу «Основи формоутворення та конструювання». Також доцільним було б, на нашу думку, більш ширше представлення кластеру тем, закладених в експериментальну програму підготовки самих викладачів до впровадження інноваційних технологій навчання; дидактичні моделі стажування студентів у дизайн-компаніях з високим рівнем корпоративної

культури та працевлаштування.

3. У бібліографічному описі спостерігаються деякі порушення стандартних вимог. У тексті зустрічаються орфографічні помилки.

Висловлені зауваження та побажання не зменшують наукової цінності здійсненого дослідження, матеріали якого засвідчують про наукову новизну, теоретичну та практичну значущість одержаних результатів, наукову зрілість автора. У цілому дисертаційна робота Се Юїдіна за змістом та формою є завершеним самостійним дослідженням.

Висновки

Дисертація Се Юїдіна на тему «Теоретико-методичні аспекти підготовки студентів-дизайнерів у закладах передвищої освіти», є завершеним самостійним науковим дослідженням, що має вагомое теоретичне та прикладне значення і заслуговує позитивної оцінки та відповідає спеціальності 011 - Освітні, педагогічні науки і вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019), і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор, Се Юїдін заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 - Освітні педагогічні науки.

Рецензент:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного
університету імені Володимира Гнатюка

Людмила КОНДРАЦЬКА

Підпис професора кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного
університету імені Володимира Гнатюка
Кондрацької Л.А. засвідчую:

Начальник відділу кадрів

Уляна БЗОВСЬКА